

IV. évfolyam, 6. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre . . . . . 12 korona
Félévre . . . . . 6 korona
Negyedévre . . . . . 3 korona
Egyes szám ára . . . 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1908. ==
január 19. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Petöfi-utca 47. sz.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét illető közlemények intézendők.
Ilyen közlemények és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Hazafias németjeink.

Ujvidék, 1908. jan. 17.

Valóban, el kell ismernünk, hogy Dr. Balla Aladár főispánunknak szerencsés keze van a politikában. Ezt bizonyította be mindennél ékebben az e hó 16-án rendezett ifjusági emlék-esttel, midőn a zöld asztal komoly tanácskozásait a szívek benső érzelmei feltárására alkalmas fehér asztallal cserélte fel s maga köré gyűjtötte e város németajku, hazafias polgárait, közöttük egykori nagyszámu iskolatársait.

Németül beszélő, magyarul gondolkodó és érző ujvidéki derék polgárok voltak a főispán vendégei. A méltóság és polgárság baráti kezet fogott s a demokrata érzelmű főispán ifjúkori barátaival együtt óhajtván lenni, vendégeiül látta, hogy a multak emlékeiből, a derék elődök dicső multjából példát, erőt és lelkesedést merítsenek a jelen és jövőre az utódok.

A siker, amely nemes intencióit követte, nem maradt el és igazolja, hogy helyesen cselekedett. Mert a ridegség elidegenit, a nyájasság barátokat hódít s ez az emlék-est főispánunk tekintélyét ismét magasabbra emelte, dacára, hogy ő laereszkedett.

Az eddigi ujvidéki főispánok vajmi ritkán vegyültek a nép közé. Pedig a királyok trónjainak acélkapcsai is a nép szeretetéből erednek. Műhelye a szív, ott kalapálja a tisztesség. Mint egy nagy család, úgy összeforrott a tegnapi társaság. A szeretet láncai kapcsolták egybe.

Ujvidék közönsége egyaránt szereti főispánját, mert magas hivatalát nem az íróasztal mellől intézi, hanem programjához híven, a néppel, a polgárokkal együtt. Meghallgatja mindenki véleményét és ebből szűri le azt, amit e város boldogulására üdvösnek tart s törekvései, intenciói oda irányulnak, hogy szülővárosát a jólét és boldogság magaslatára emelje.

Nem kenyertünk a hizelgés, nem is élünk vele, de el kell ismernünk, mert megdönthetetlen tények tanuskodnak mellette, hogy Dr. Balla főispán törhetlen puritán jellemével, egyenes, szókimondó természetével itt áll szilárdan e végvidék bástyafokán és tekintélyt ad neki. Ismerve e nemes tulajdonait, nem-e helyesen, nem-e saját érdekében cselekszik tehát Ujvidék közönsége, ha testvériesen együtt halad?

Legyen bármi nemzetiségű: magyar, német, szerb, vagy tót, fogjunk kezét és mint e hazának hű fiait, mint e városnak szorgalmas, munkás polgárait egyesült erővel használjunk a köznek s így önmagunknak is.

S van-e nemesebb, fölemelőbb, mint a polgári kötelességek hű teljesítéséből eredő polgári önérték? Ezt a régi ékességét, büszkeségét a régi ujvidéki hazafias német polgároknak kívánja főispánunk feleléstenni, ennek ápolását tartja a fiatalabb generáció legnemesebb feladatának. S hogy erre irányuló törekvéseinek intencióját e város polgársága nemcsak megértette, de méltányolni is tudja s hogy felébredt polgári önértékének nyomában jár a hazafiság, a magyarság iránti lelkesedés, legszebben mutatja az ifjusági emlék-est, amelyen városunknak a hatvanas években szerepet vitt németajku családjainak ma is élő tagjai vagy azok leszármazottjai mintegy 120-an vettek részt, kik felszólalásaikban hazafias büszkeséggel hirdették, hogy az ő keblükben magyar szív dobog és német leszármazásuk dacára a városnak többi más ajku polgáraival vetélkedő igaz és hű hazafiak.

A felszólalók nagy része magyar nyelven mondotta el ezeket, de a német ajku felszólalásokból is kicsillogott a szintiszta hazafiság kristályfénye. És így az ujvidéki németajku polgárság ezen ifjusági emlékünnepele hazafias magyarságnéppé lett, mely mértőföldjelzője lett a németajku polgárság közszereplésében, mert látva az ő megbecsültetésüket versenyezni fognak a magyar haza és e város hazafias szolgálatában.

Balla Aladár dr. derék és hazafias munkát végzett, amikor németajku hazafias polgártársainkkal megértette, hogy a végvidéken az ő hazafias őrtállásukra a magyar haza számít.

A „Branik“ tegnapi számában Ellenmondás címen vezércikket ír, amelyben Ausztria és Magyarország külpolitikájába bele keveri Ujvidék város közgyűlésének az osztrák reichsrath ismert magyar gyűlölő magatartása ellen hozott határozatát. Blamagenak mondja, hogy a magyar ügyekbe való osztrák beavatkozást egyedül városunk főispánja tétette szóvá a törvényhatósági közgyűlésben, míg a többi főispán erre magát kompetensnek nem tartotta. A „Branik“ ezen kirohanásával csak lep-

lezni akarja a felett való dühét, hogy a jelzett közgyűlésen a szerb radikálisok hozzájárulásával hozatott meg az egyhangu határozat és így Polit a törpe szerb liberális párttal ország világ előtt lelepleződött, akik állandóan a magyar függetlenségi és radikális párt ellen izgatnak, áskálódnak. Fáj a „Braniknak“, hogy ugyanezen közgyűlésből kifolyólag, egyik hive Dr. Csirits törvényhatósági bizottsági tag osztrák barát érzelmeivel szintén lelepleződött. Városunk főispánját megkérdezvén, mi a véleménye a „Branik“-ban foglaltakra nézve, azt a választ nyertük: a „Branik“ egyedül Polit és a letűnt darabont korszak még mindig meghalni nem akaró, puha csontu politikus kliknek szócsöve lévén. azzal polemia bocsátkozni illőnek sem tartaná. Mi meg azt jegyezzük meg, hogy legyünk elnézők, ha a „Branik“ körül tehetetlenségükben már csak rugkápálódzással kívánják mulattatni minimumra olvadt olvasóik táborát.

Ifjusági emlék-est.

Lefolyásában kedélyes, öreget-íjfat megkapó s felemelő, hatásában pedig felejthetetlen, kedves marad az az ifjusági emlék-est, melyet Dr. Balla Aladár főispán e hó 16-án a polg. lövölde fényes termeiben rendezett s amelyen Ujvidék benszülőlt régi német ajku hazafias polgári családjainak még életben levő öregei, valamint e családok fiatalabb, ma már szintén férfiakká érett utódai, 100-on felül voltak jelen. Ujvidék város történelmileg is emlékezetes multjának, társadalmi életének eleven, hű képe varázsoltatott a jelenlevők elé, mely vigasztalólag, megifjítólag hatott az öregekre s buzdítólag, lelkesítőleg az ifjabb nemzedékre s a németajku, de mindenkor hazafiasan érző ujvidéki polgárok e német stíli, német izü emlék-estet régi hagyományaikhoz képest magyar mulatsággá, a magyarság mellett tüntető, magyarságért lelkesedő emlékünnepelelyé avatták. A komoly élettapasztalatokkal, nehéz harcokkal telített mult és a nagy tettekre kész, nemes ideálokért hevülő jelen, egyesült egy szép harmonikus egészszé, mely a szív érzelmeinek melegét sugározta vissza. Lapokat tölthetnénk meg, ha ezen életteljes, eleven kép keltette benyomásokat híven reprodukálni, az annyi sok és sokféle mozzanatokban bővelkedő kedélyes polgár-est minden egyes részletét leírni akarnók. Így azonban tudósítói tisztünkre szorítunk csupán és rövid vonásokban számolunk

BOGDÁNY

és TÁRSA

UJVIDÉK,
Vármegye-utca 5.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dalnok-utca 12. Telefon (Interurbanban) 988.

be ezen — kedélyesség, emelkedett hangulat és eredetiség tekintetében mással alig összehasonlítható mulatság, ifjúsági emlék-est lefolyásának sorrendjéről.

A vendégek, kiket a főispán nevében bátyja, Balla Árpád vendégszerető szívélyességgel üdvözölt és fogadott egyenkint, 7 óra felé sűrű egymásutánban gyülekeztek a midőn nemsokára a főispáni házigazda megjelent, a kisebb-nagyobb csoportokba verődött társaságból egy 40—50 tagú dalárda alakult ki rögtönözve, mely énekkel fogadta a házigazdát, ki viszont a legszívélyesebben üdvözölte vendégeit. Alig hogy helyeiket elfoglalták, a legöregebbek és öregek természetesen a házigazda legközvetlenebb közelében, az első meglepetést a kiosztott nyomtatott program képezte, mely „Neusatz vor 40 Jahren Jugend-Erinnerungen“ címfelirattal a 48 számból álló, azon időben ismeretes és kedvelt német dalokat felőlelő Musikkprogram-ot, az ugyanakkor szokásos gyermekjátékokat, gúnyalakokat (Spott-Typen, pd. Rési, die Maus lauft, Robert mit Kuxiloch, Mandasa néni) és utcai rikkancsolásokat (pd. tri nove par, slatke medene, perece stb.) tartalmazta.

Az asztalfőn főispántól a jobbra Herger Ágoston, Jausz Fülöp, Geiger József, Weitmann Frigyes, balra Spiller József, Tuschell Ferenc, Szlezák Ernő, Lehrer Miklós, foglaltak helyet. A főispánnal szemben ült Dr. Szlezák Lajos, mellette balról Grossinger János, Witz Ferenc, jobbról Obermayer Rezső, Haberbush M. A terem jobb oldalán végig húzó asztal mellett: Dr. Belohorszky, Profuma Béla, Geiszler József, Dr. Wagner, Sigmund Károly, Fuchs Károly, Wachtl György, ifj. Zanbauer, Kungl József, Linarics V., Herbst, Wachtl Imre, Lehrer M., Lehrer J., Viletti V., Winkle István, Niedermayer, Wolf Lajos, Skriván, idb. Zanbauer, Fuchs Gusztáv, Schicht Károly, Birly József, Guszek, Balla Árpád, Stádler, Spiller Ferenc, Spiller Oszkár, Schusztler Rezső, Ott József, Kropsch, Will Győző, Angyal József, Dürbek, Dragoun, Waller V., Warnus Pál, Warnus Márton, baloldalt: Nelich, Vollweiter, Huck József,

Korosics, Lovrekovics Ferenc, Paul, Róth, Peikert, Krevesic, Dickmann, V. Ivanovics, ifj. Spiller Ferenc, Mihajlovics, Bletterer, Singsinger V., Eble, Wack Péter, Ertl Ignác, Profuma Robert, Komlós Gyula, Mandl, Kuhn J., Ludwig József, Pulizsák József, Drach Máté, Wack Fülöp, Pekló Béla, Mack J., Bauer, Schäffer, Tausch, Fischer Konrád, Gerich J., Tomann Vencel, Seidl, Schrack János, Czoczek Lőrinc és Istv., Bulics Pál, Bulics Ferenc, Gerich F., foglaltak helyet.

A vacsora az est jellegéhez képest: — kiszela csorba, pecsenye salátával, befőttel és turócsusza — polgári, izletes, a bor főispán pincéjéből, saját termésű öbor, kitünő volt, a jókedvet felvillanyozó, a vigaságot emelő. Ha a társas, kedélyes összejövetel, testvéri egyetértés érzete már magában véve derült hangulatot, fesztelen baráti kedélyességet teremtett, a pecsenyétől kezdve megeredt sűrű felköszöntök egyre hatványozták, fokozták a tüntetően megnyilvánuló lelkesedést, mely egyfelől a magyarságnak, másfelől hivatott képviselőjének, Dr. Balla főispánnak szólt. Az első szót, magyarul, a házigazda — főispán mondotta, aki halás köszönetet mondva mindenek előtt az iránta nyilvánuló szeretet- és jóindulatért amiért meghívására jóformán teljes számban megjelentek, bocsánatot is kér azon újvidéki benszülött régi polgároktól, akik talán elnézésből nem kapván meghívót, nincsenek jelen. Mint a szorgalmas, erényes újvidéki polgári osztály tagjait szívből üdvözli s világlátottságukra való hivatkozással említi, hogy bárhol az idegenben találkoznak honfiak, mindenütt büszkén hirdetik, hogy e hazának tagjai. De nemcsak országukat, hanem szülővárosukat is nagy büszkeséggel vallják, bárhol forduljanak meg. Azonban bánatteljes érzés fogja őt el az idegében, midőn kénytelen megvallani, hogy mi nem hirdetik ugyanolyan büszkeséggel „újvidéki polgár“ voltunkat, mint más városbeliek, mert a régi újvidéki polgárok öntudata, büszke önérzete elszállt. Mint hogy ez teszi nagygyá a polgárt, ő mint e város polgári szülöttje s e város élére állított főispán örömmel ragadja meg az alkalmat,

hogy e polgári öntudat újból megteremtessék s felhívja polgártársait, hogy mint a régi jó hírnévnek katonái büszkén hirdessék: „újvidékiek vagyunk.“ S mivel még a legdemokratikusabb népeknél is a hagyomány nagy értékben áll, Újvidék demokratikus polgárainak multjában is látja annak bizonyítékát, hogy e város szolgálatában álló, 100 év előtti elődeink is többre becsülték a polgári erényeket könnyen szerezhető kitüntetésekkel és rendjeleknél — példa reá Spiller, Szlezák, Herger, Winkle stb. németajku ősök, akik e város jólétéért éltek s küzdöttek: arra kéri a jelenvontakat, hogy ősök hagyományait meghálálva, a polgári erényeket, a polgári önérzetet ápolva, versenyt álljanak más városokkal s büszkén hirdessék mindenütt és mindenkor, hogy újvidéki polgárok. Ez értelemben köszönti Újvidék derék polgárait s kéri barátságukat. A szívből és szívhöz szóló keresetlen szavak szónoki előadásukban frenetikus hatást keltettek s az éljenzés, tapsvihar sokáig nem szűnt meg. Ekkor Balla Árpád tárja ki iskolatársai és barátai előtt szíve érzelmét. A jelenlevők szívében — egymond — most két ellentétes érzés van: az öröm és ürm érzése. Ma már férfi korában, örömmel emlékezik a régi időkre, midőn a német hazafias elődök e város és ez országért küzdtek, éreztek, az arany ifjúság korára, midőn szabadabb, ártatlanabb volt a fiatalsági élet, midőn két ország, két városra terjedt ki játszóterük, de az öröm érzetével vegyül az ürm és keserv, mert hiányoznak az öregek. A két ellentétes érzet harcában azonban az öröme legyen az elsőség és kötelesség szerűleg emlékezik azon jó szülőkre, akik bár németajkuak voltak, német gyermeikekből magyart neveltek, mi több, német létükre, a magyar szabadságharcot is dicsően végig küzdötték. E jó szülők tisztelgetéssel emlékezik megőrzését kéri. Szavainak hatása leírhatlan. Talpraesett, találó szavakban esetezte Herger Ágoston is az újvidéki németajku magyar érzésű polgárainak multját, akik nem tagadva meg sváb voltukat, büszkén vallották és hirdették magyar voltukat. Mióta Balla

TÁRCA.

Az alkohol.

— A „Határőr eredeti“ tárcája. —

Ujra itt a farsang. Vízkereszt napjával újra beléptünk Karneval herceg és ezzel együtt a mulatságok és bálók országába. Ujra itt van az az idő, midőn a különben sem bornemissza Bácskában még többet isznak. Isznak pedig alkoholt a legváltozatosabb alakban: mint bort, sört, pálinkát, pezsgőt és isten tudja mi minden egyebet. Ebben a mi szűkebb hazánkban, de egyáltalában egész Magyarországon minden lehető és lehetetlen alkalmat felhasználnak, hogy abból titulus bibendit kovácsoljanak.

Névnap, születésnap, konfirmáció, esküvő, eljegyzés, sőt halálozás is mind-mind alkalom, hogy legyen „magnum áldomás!“ És ezeken kívül még ezer más. De soha sem isznak „lumpolnak“ annyit, mint éppen farsangkor, mikor még fokozottabb számban keresnek és találnak alkalmat magukat „leinni“. Azért nem lesz talán érdektelen, ha most farsang elején beszélgetünk egy kicsit az alkoholról.

Multkoriban a budapesti klinikán alkalom volt a következő „eset“ látni. A sebészeti ambulancián történt.

Több nyomorék ember után egy asszony került sorra, aki karján beteg gyermekével jött a vezető tanár elé. Ennek kérdésére elmondta, hogy gyermeke 3½ éves kora dacára sem tud még járni és hogy módfelett rakoncátlan. (Zárjel között említem, hogy rakoncátlanságáról mi is sajnos személyesen győződünk meg, mert az ifjú polgártárs tekintet nélküli a pillanat komoly voltára, sorba rugdalt, köpdösött bennünket.) Megvizsgálván a gyermeket, angolkórt (rachitist) találtunk nála. Hogy most már a betegség okáról is valamelyes felvilágosítást kapjunk, kérdéseket intéztünk az anyához. Egyikünk talán véletlenségből azt kérdezte tőle: Adnak-e neki pálinkát?

— Igen, volt az asszony felelete.

— És miért? Kérdezte tovább a vezető tanár.

— Nem tudjuk, kérem, leszoktatni, — mondta sirva.

A milyen nevetnivaló, épp olyan szomorú ez a felelet, mert gondoljuk meg jól, mit jelent az: egy 3 és fél éves gyermeket nem tudnak leszoktatni az ivásról! — Milyen pusztítást vihett végbe abban a kis testben az alkohol, hogy ez a gyerek dacolva minden veréssel, állandóan sir, sikít, rugdalózik, míg édesanyja megsajnálva, talán megunva a sírását, újra kezébe adja a pálinkás butykot, hogy még közelebb vigye a romlához, a gyermeke és önmaga pusztulásához.

Mert mi lesz az ilyen gyermekből? Ha ki is heveri az angolkór következményeit, a mi pedig az ő egészségi viszonyai mellett szintén kétes, akkor is kis agyvelejében már akkora pusztítást visz végbe ez az átkos mérreg, hogy felnöve is csak atka lesz elsősorban szülőinek, majd embertársainak is. Addig fogja ez szülőit pénzért kinozni, míg csak lehet, hogy vágyát kielégítse és ha szép szerével már nem boldogul, elkoresosult erköcsi érzete nem fogja visszatartani attól, hogy a társadalmi és erköcsi rendbe ütköző uton szerezzen pénzt, pénzt és újból pénzt, hogy érte pálinkát vehessen.

Ime egy kép az életből, mely még csak halványan mutatja, mire képes az alkohol!

Sokkal elrettentőbb és — bocsánat a kifejezésért, — undorítóbb látvány egy akár akut, akár krónikus alkohol mérgezett, vagy hogy a nép nyelvén fejezzem ki magamat, egy részeg, vagy egy részeges. A „Good Templar“ rend alkoholelles broszúrájának címlapja egy festmény reprodukciója. Tárgya pedig: egy az utca sarkában fetregő részeg embert ki-nevet a gyerekek és járókelők összecsoportosult tömege. Biztos vagyok benne, hogy több hivatást szerzett ez a kép az alkoholelles mozgalomnak tiz röpiratnál. Mert ha az ember látja annak a részegnek a buta röhejét, a mint disznó módjára fetregve az árokban, teljes uemtörődömséggel türi a járókelők gúnyját és kacaját, ha más nem, de hiúsága okvetlenül

Aladár, városunk szülöttje került a főispáni székhelyre, kétszeres örömmel látja németajku polgártársai öregedő hazafiságát s a mai fiatalabb generáció kezeskedik arról, hogy német származásuk dacára, derék polgárok, akik nyelvben is teljes magyarokká lettek. S mert csak egyetértesben van az erő, boldog Magyarországot, boldog várost csak az egyetértésben talál, német polgár létére is csak magyar kíván lenni, mert csak magyartól s nem az osztráktól várhatja a német a védelmét, a magyarral való egyetértés ápolását kéri s élteit a hazát, királyt, a 48-as pártot és ennek vezérét: Balla főispánt. Nagy hatású, szép beszédet mondott sokác nyelven *Lovrekovich Ferenc*, ki összes polgártársai nevében szívének őszinte és tiszta érzelmeivel adózik, melyeket polgártársaitól a főispán joggal kiérdemelt. Annak biztosítása mellett, hogy a nyagyszámu bunyevác polgárok is, mint elődeik, hű fiai maradnak sz. István koronájának, amelynek soha szegényére nem fognak válni, köszönetet mond azon nemes és feledhetlen gondolatért, hogy polgártársait a főispán ezen estélyre meghívta, köszönetet a szívélyes és barátságos fogadtatásért, egyben igéri, hogy politikai mint társadalmi terén polgártársaival együtt támogatni, odaadással követni fogja a város főispáni állásba emelt derék szülöttjét. *Geiger József* mint nem újvidéki szülött, de akinek bölcsője magyar földön ringott, kinek gyermekei magyarul beszélnek és éreznek, mint e város régi lakója tényekre hivatkozik annak bizonyítására, hogy e város németajku polgárai mindig élén állottak minden magyar ügynek és intézménynek s annak biztosítása mellett, hogy a németek mindig jó hazafiak voltak ez országban s maradnak is, polgártársai nevében igéri, hogy e város közjavanak előmozdítására törekvő főispánnak táborában lesznek mindig.

Ezek voltak körülbelül a hivatalos beszédek s most következett a tulajdonképeni visszatekintés, a múltnak felújítása *zenében*. A csupa polgárokból ez alkalomra alakult, alig

fellázad még gondolatjára is annak, hogy ő is valamikor ilyennek „tárgya” lehessen.

Egészen elüt ettől a részeges. Az már nem tűr semmit. Az házsártos, erőszakos. Azt ad maximum fokozott idegessége, ingerlékenysége teszi: — az minden behatásra erősen reagál. Természetesen csak addig, míg tud magáról. Mert bizony lassan és lassan bekövetkezik egy oly állapot, mikor az alkoholista már, — hogy laikus szóval fejezzem ki magamat, — bolond.

És ekkor már nem kell neki külső impulzus. Reagál az minden ok nélkül. Szomorú azt még nézni is, amint az a szegény beteg panaszkodik, hogy minden itala, étele, szobája, ágya tele van bogarakkal, egerekkel, vagy hogy miért „üldözi” mindenki őt? Majd baltát kap, megöleendő a feleségét, ki megcsalta, bírokra kél az ápolóval, aki neki a legnagyobb ellensége.

Az egyik segítséget kér a doktortól az ellen a kutya ellen, ki minden éjjel az ágya alól ráugat és meg akarja harapni, a másik mindig előrenyújtott karokkal jár, félve, hogy valaki összetörni méter hosszú üvegorrát, vagy hadvezérnek képzelve magát, vezényel az előtte álló négy katonának (jobb hiányában négy cinpohár helyettesíti őket), hogy löjjék le az utálatos főorvost, midőn pedig érthetőleg nem akarnak neki engedelmességet, dühében összetöri a poharakat. Ilyen tünetek jellemzik a delirium tremens-t, az idült alkoholista szomorú végét. Máskor meg fokozatosan elbutul, majd keze, majd lába bénul meg és csak hossza sorvasztó betegség után váltja meg

összegyakorlott zenekar, köztük Dürbek család, Fuchs Gusztó, Dragoun, Herbst stb. a programon levő, régi időkbeli nótákat és dallamokat játszotta, melyeket a jelenlevők éneke kísért. Közben-közben újból felköszöntök hangzottak, nevezetesen Tuschell Ferenc, Lovrekovich, Paul Keresztély, Weitmann Frigyes, Jausz Fülöp, Niedermayer Gyula, Spiller József, Grossinger János, Witz Ferenc, Schuster Rezső mondtak szebbnél-szebb felköszöntőket, melyekben a főispán nemes intenciói iránt teljes elismeréssel és megnyugvással, személye iránti bizalmuknak és szeretetüknek adva kifejezést, magyarságukat dokumentálták s a magyarság érdekeinek mindenkor támogatását ígérték.

A minden ízében kitünően sikerült, feledhetlen emlék-est méltó befejezésül, az átértelt lelkesedés ifju hevével nemcsak magával ragadta, de könyekre indította a hallgatóságot az utolsó szónok, *Geiger József* ősz feji polgártársunk, aki úgy is mint katonaviselt ember és céllövész fogadalmat tön, hogy e hazát, mely táplálja, német létére is lángoló szeretettel öleli magyarul érző szívére érte harcolni, halni kész.

De nemcsak felköszöntök, hanem szavatelok, komikus előadások, egyes, kettős, négyes és karénekek is tarkították a zenei szüneteket s ha volt egyáltalán kívánni való, az abból állott, hogy e ritka kedélyességű mulatság miért nem tarthat tovább. Végezetül nem mulaszthatjuk el teljes elismeréssel adózni *Balla Árpád* urnak, ki *Pekló Bélával* s *Waller Vilmossal* együtt ritka ügyességgel buzgalkodott a rendezés körül s lankadatlanul fáradozott, hogy a vendégek otthonosan, jól érezzék magukat.

Közigazgatásunk köréből.

A közigazgatási bizottság e hó 15-i ülésén múlt é. december haváról előterjesztett jelentésekből a következőket emeljük ki közérdekű voltuknál fogva.

szenvedéseitől agy-, vagy szivszélhűdés alakjában a halál.

Hogy az alkohol romboló hatását, ha mindjárt csak néhány halvány vonásban, de minden irányban megvilágítsam, ki kell még térnem ama tapasztalatokra, melyeket a boncoló orvos gyűjthet. Egy alkoholista holttestét még a laikus is megismeri. Minden egyébtől eltérően, a kékes-piros arc, különösen pedig a „rezes orr” eléggé mutatják az alkoholistát. És ezenkívül a sok egyéb tünet. Az agy ellágyulásától, sejtjeinek tönkremenetelétől, a gyomor és belek nagyfokú hurutjától kezdve, keresztül az összes vérerek elmeszesedésén, a zsir és máj zsiros elfajulásáig minden szerv magán viseli az alkohol bélyegét. És ha ezek egynémelyike a boncasztalon csekélynek látszik, nagy betegséget okozott az az élőben. A belek talán alig látható hurutja minden reggel hányást okoz, a máj elfajulása esetleg vízkórhoz vezet, a sziv degenerációja fulladási rohamokat eredményez, az erek elmeszesedése pedig legtöbb esetben a megváltó halált okozza, a gutaütést.

Igy teszi tönkre az alkohol az egyént, de nem csekély hatása a társadalomra sem.

Eltérően attól, hogy az alkoholizmusban elpusztultak nagy száma (Angliában évente 65000) nemzetgazdasági szempontból is veszélyes, átkos ez különben is. 330,000 ember szenved alkoholizmus folytán betegségeiben. A tébolydákban, kórházakban, vakok intézetében az alkoholnak 190.000 áldozata van. A börtönök lakóinak 70%-a akut vagy idült alkohol mérgezésnek köszönheti, hogy töm-

A közegészségi állapot Dr. Ofner Mór tiszti főorvos jelentése szerint a legközelebbi múlt december hóban épen olyan kedvezőtlen volt, mint a megelőző hónapban, mert habár a kanyaró betegedéseinek száma apadt, szaporodott a vörheny eseteinek száma. A ragályos betegségek közül be lett jelentve 40 vörheny, 15 hasi hagymáz, 6 kanyaró, 6 difteria, 5 bárányhimlő, 2 fültömrigylob. Az elhaltak száma 61, közülök 8 tüdőgümőkórban, 9 vörhenyben, 1 kanyaróban, 1 hasi hagymázban, 1 difteriában. Halva született 3, gör. kel. szülőkötől. Vallásfelekezeti szerint volt az elhaltak közül 27 g. kel., 20 r. kat., 8 ref., 3 ág. ev., 3 izr. A vár. kórházban november végén 100 beteg maradt, decemberben felvétetett 105 s így az összes gyógykezelt betegek száma decemberben 205. Ezek közül mint egészséges elbocsátott 71, javultan 30, gyógyulatlannal 5 s meghalt 2. December végén a vár. kórházban maradt további ápolás alatt 97 beteg, még pedig 65 férfi, 32 nő.

Adóügy. Popp György min. tanácsos p. ü. igazgató jelentése szerint decemberben befolyt egyenes adó: 46,201 K 85 f. (4565 K több mint novemberben), hadmentességi díj: 812 K 28 f. (142 K 80 f. több), bélyeg- és jogilleték: 17,326 K 10 f. (8284 K kevesebb), fogyasztási és italadó: 9533 k. 33 f., tanítói nyugdíj 952 k. 33 f. orsz. betegápolási pótdíj 2034 K. K 11 f. (95 K 54 f. több). Jan. 1-től december végéig befizettetett 715,187 K 71 f. egyenes adó (61,729 K 49 f. több), 4061 K 84 f. hadmentességi díj (755 K 59 f. kevesebb), 208,895 K 67 f. bélyeg- és jogilleték (69,375 K 35 f. kevesebb), 114,418 K 30 f. fogyasztási és italadó (12,989 K. 22 f. több), 10,662 K 34 f. tanítói nyugdíj (105 K 78 f. több), 30,499 K 68 f. orsz. betegápolási pótdíj (3615 K 35 f. kevesebb, mint 1906-ban). Ház-

lőbe jutott. És ezekhez járul még az, hogy a mai társadalom egyik legnagyobb átká, a nemi betegségeknek nagy része is alkoholra vezethető vissza. A pesti szt. István kórház bujakóros betegének 65%-a bevallotta, hogy betegségét „illuminált” állapotban szerente. Mit jelent ez, azt nem kell magyarázni.

Minden művelt ember tudja, hogy az ilyen betegség néha nem egy, de három nemzedéket is tönkretesz és így a nagyapa bűnéért szenved fia, unoka, dédunoka.

Csekély azon szerencsések száma, kik ebből a „titkos” betegségből minden következmény nélkül megszabadultak.

És vajon mi következik mindezekből? Az alkohol rombolásai mire intenek?

Nem mondom, hogy egyáltalában ne igyunk alkoholt. Igyunk, de csak úgy mint mérget: gyógyszerként. Hiszen nem lehet tagadni, hogy az alkoholnak van jótékony hatása is. Hány-szor rendelik az orvosok lábadozó betegeknek, hány-szor életfeltétel ez különösen idősebb egyéneknek, kik bélrendszerének az alkohol izgató hatására szüksége van, de itt is csak úgy van eredménye, ha mérséklettel fogyasztják. Aki pedig nem bízik magában, hogy meg tud állani szilárdul a határon, mely a józanságot a „spic”-től elválasztja, ne igyék semmit.

És nemo semper sapiens! Ha pedig az alkoholra szánt pénzt bármely jótékony célra ajánlja fel, biztos lehet benne, hogy nemcsak nemes, jó tettet cselekedett, de legtöbbet használt saját magának. P. B.

adómentesség engedélyeztetett 2 esetben, adófizetési halasztás egy sem.

Börtönügy. Harsányi Elemér kir. ügyész jelentése szerint dec. 1-én a fogházban tartóztatva volt 146 egyén, még pedig 135 férfi, 11 nő. Ezek közül előzetes tartóztatásban volt 8 férfi, 2 nő, vizsgálati fogságban 18 férfi, felebbezés alatt 11 férfi, 4 nő, jogérvényesen elítélve 98 férfi, 5 nő. A jogerősen elítéltek közül elzárásra volt ítélve 1 férfi, fogházra 50 férfi, 3 nő, börtönre 42 férfi, 2 nő, fegyházra 5 férfi. Az összes tartóztatottak közt egészséges volt 131 férfi, 9 nő, beteg volt 4 férfi, 2 nő. — Dec. végén le volt tartóztatva 133 egyén, még pedig 127 férfi, 6 nő. Ezek közül előzetes tartóztatásban 8 férfi, vizsgálati fogságban 17, felebbezés alatt 17 férfi, 4 nő, jogérvényesen elítélve 91 férfi, 2 nő. A jogerősen elítéltek közt fogházra volt elítélve 37 férfi, elzárásra 2 férfi, börtönre 47 férfi, 1 nő, fegyházra 5 férfi. Egészséges volt 125 férfi, 3 nő, beteg 3 férfi, 3 nő.

A közigazgatási bizottság albizottságai.

Fegyelmi választmány: Stankovics György, Faragó János, Balla Árpád, Tomics Jása rendes és Popp György, Virág István póttagok.

Arvaügyi felelősségi küldöttség választott tagjai: Dr. Adamovich István, Dr. Ilics Brankó rendes, Bradvarovits Koszta póttag; kinevezettek: Dr. Szlezák Lajos, Endre Antal rendes, Dr. Leitner Benő póttag.

Rendőrszervezési felelősségi küldöttség: Dr. Ilics Brankó, Dr. Szlezák Lajos rendes, Balla Árpád, Dr. Adamovich István póttagok.

Másodfokú erdei kihágási bizottság: Virág István, Dr. Szlezák Lajos, Dr. Ilics Brankó, Dr. Adamovich István rendes, Balla Árpád, Wimmer Károly, Tomics Jása, Bradvarovits Koszta póttagok.

Közigazgatási erdészeti bizottság: elnök: Endre Antal, alelnök: Wimmer Károly, tag: Dr. Leitner Benő.

Börtönvizsgáló bizottság: kinevezettek: elnök: Szalay Lajos, tagok: Dr. Ilics Brankó, Dr. Szlezák Lajos, Virág István, Bradvarovits Koszta.

Utadó elleni felszólamlások elintézésére hivatott küldöttség: Virág István, Dr. Leitner Benő, Bradvarovits Koszta, Dr. Adamovich István.

Az 1878. V. t.-c. 42. §-ai értelmében működésre hivatott felügyelő bizottság: Dr. Szlezák Lajos, Dr. Ilics Brankó.

A tanítók és tanítónők nyudijbizottsága: Wimmer Károly, Virág István.

Utadó rovincsolására két tag: Wimmer Károly, Balla Árpád.

HIREK.

Az érdem elismerése. A közigazgatási bizottság szerdai ülésén Popp György min. tanácsos p. ü. igazgató az elismerés meleg hangján emelte ki, hogy Ujvidék az adók befolyása tekintetében kivált a megye többi vá-

rosai közül; mert míg másutt külön áll. végrehajtókat is kellett alkalmazni, Ujvidéken az adó pontosan, rendszeresen folyt be s az ügykezelés is teljes megelégedését vívta ki, amiért első sorban Dr. Marczekovich Imre adótanácsosnak megelégedését és dicséret elismerését fejezi ki. A p. ü. igazgató dicséretét Dr. Balla főispán köszönettel s örömmel vette tudomásul s a maga részéről is elismerésben, dicséretben részesítette Dr. Marczekovich tanácsost.

Kaszinói közgyűlés. A Magyar Kaszinó, minthogy a 2 hét előtti közgyűlésén megejtett választás megsemmisített, ma vasárnap, jan. 19-én d. u. 1/4 órakor közgyűlést tart, melynek tárgyát a tisztikar és választmány megválasztása képezi.

Nemeslelkű adomány. Ernst József nagykereskedő, az izr. hitközség elnöke az „Erzsébet jótékonyági egyesületnek” szegényei között leendő szétosztásra öt öl fát bocsátott rendelkezésére, melyet az egyesület már át is adott rendeltetésének.

A polgári leányiskola e hó 19-én d. u. 4 órakor harmadik sorozati előadását tartja, amelyen Hellerné Zsófia urnó tanárnő „A feminizmus és annak jogosultsága” címén fog felolvasni. A nagyérdemű közönséget ez uton is meghívja az előadásra való szíves megjelenésére az igazgatóság.

A banket titokzatos vendége. A folyó hó 16-án lövöldéknél megtartott főispáni estélynek egy idegen érdekes vendége volt. Egy előkelő idegen. Meghívást ugyan nem kapott, de megjelent. Megjelent smokingben és egy fehér lappal, meg ceruzával a kezében. Sorra járta a vendégeket és mindenkihez egy-egy nyájas szava volt. Mihelyt a megszólított neki válaszolt, jegyzetelt valamit. Később meg tudtuk, hogy akkor interjuvólásokat végzett. Majd lehetőleg az asztalfőn helyet szorítva magának, általánosan feltűnt, amint zvikerevel komolyan végig legeltetve szeméit a 120 főből álló vendégseregen, várta — leste, mikor talál valami feljegyzésre érdemes dolgot. Feláll a házigazda, a főispán és megtartja retorikai szempontból is gyönyörűen megkonstruált magyar felköszöntőjét. Az előkelő idegen ekkor valósággal neki gyürközve jegyezgette — amint később hallottuk, a neki teljesen ismeretlen magyar szónoklatot. Ezért sokan joggal érdeklődtek, hogy mit és milyen nyelven jegyezget oly sokat a riporter ur. Hiába volt az érdeklődés, mert a riporter ur egy új titkos írásmóddal jegyezte nagy gondolatait. No erre már tetőpontra hágott az érdeklődés iránta. A rendezőség összedugta fejét, tanácskozott, mittevők legyenek. Megjétek, hogy nem is úgy fogadták e hivattan, de titokzatosan érdekes smokingos előkelő idegent, amint azt talán megérdemelte volna. A legbátrabb végre hozzá lépett és bár remegő hanggal, megkérdezte, kihez legyen szerencséje és milyen minőségben volt szíves az estélyt megjelenésével megtisztelni. Az előkelő idegen nyájas leereszkedéssel, de kipeckelve válaszol: én vagyok a Nelich Mihály, a nagy járeki Presse tudósítója. Já, egy járeki Redakter. Tableaux.

Előléptetés. Az igazságügyminiszter Uhlmann Kamilló ujvidéki kir. törvényszéki

joggyakornokot a titeli kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezte ki.

Az ujvidéki kath. olvasókör e hó 26-án, jövő vasárnap, délelőtt 11 órakor a kör helyiségeiben rendes évi közgyűlést tartja.

Megbízás. Faragó kir. tanfelügyelő, az ujvidéki polg. fiúiskola igazgatói teendőinek ideiglenes vezetésével Kollner Fülöp polg. iskolai tanítót bízta meg.

Lopás. Kohn Henrik helybeli utazó panaszt emelt a rendőrségen, hogy vasárnap reggel, mialatt aludt, szobájába hatolt Schwarcz Vilmos nevű utazó és nadrágja zsebéből egy 100 koronás bankjegyet ellopva megszökött. Rendőrségünk a tolvaj utazót, ki azonban az eddigi nyomozás szerint valószínűleg álnevet használt, körözi.

A farsangi multságokra ajánljuk t. olvasóinknak a budapesti Magyar Színház fényes operettruhatárából alakult „A vig özvegy-hez” címzett jelmezkölcsönző intézetet, (Budapest, VIII., József-körút 51.), ahol olcsó kölcsöndíj mellett mindenféle jelmezek, dominók, szép magyar viseletek, modern estíruhák, bál belépők, meunyaszonnyi ruhák stb. kölcsönözhetőek megfelelő biztosíték mellett előrangú kivitelben. Mindezt rendelkezésre is készíti az intézet.

Messaline - és „Henneberg”
Radium - Selyem - selyem 75 kr.-tól
Lousine - feljebb, hőrmantvo
Taffet - és vámmmentesen.
Minta postafordul-
tával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők: an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Nyilt-tér.

Jéggé meredve pihen folyó és patak

és mindenféle téli szórakozás, szánkírándulás, koresolyázás, bál- és táncmultság foglalja le az embort. De egy ily szórakozást hányan íszenek meg több napi súlyos rosszulléttel, mert vigyázatlanok voltak, mert meghűltek és nem használták mindjárt a helyes gyógyszert? A kit igazán az a balosot ér, hogy ilyen multságból meghűlve tör kaza, az vegyen azonnal néhány Pay-féle valódi szodeni ásvány-pasztillát — a lehető legjobb szolgálatot fogja neki tenni. Kapható minden gyógyszerertában, drogériában és ásványvízkereskedésben, 1 korona 25 filléért skatulyájá.

Főraktárak Budapesten: Egger Leó dr. és Egger J. VI., Váci-körút 17., Keschmeister Frigyes utóda, V. Hold-utca 8., Thalimayer és Seitz, V. Zrínyi-utca 3. Török József, VI., Király-utca 12.

Fogzásban lévő gyermekeknek

valóságos megkönnyebülés a SCOTT-féle Emulsió, mert elősegíti az ótvágyat, erőt s egészséget ad s a fogak erősen és fehéren bujnak ki.

A SCOTT-féle Emulsió

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel, előszeretettel veszik; szabályozza a gyermek emésztését, csillapítja az ideget, miáltal a szülőknél, valamint a gyermekeknek nyugodalmat és háborítatlan éjszakákat biztosít.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerertárakban.

Sirolin Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza. Minden szívtalan tanár és orvos által naponta ajánlva. Minkogy értéktelen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenütt „Roche” eredeti csomagolást.

„Roche” Kapható orvos rendelésre a gyógyszerertárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

Ha nem is ingyen, de mégis jól és olcsón akar vásárolni, úgy ne mulassza el **STEINER GYULA** férfi- és női divatruháit az „Arany almá”-hoz, Ujvidéken, Fő-utca 19. sz. alatt („Mödlingi cipőgyár” raktárával szemben), megtekinteni, ahol is az összes e szakmába vágó cikkek, u. m.: férfi- és női-fehérműk, nap és esernyők, harisnyák, nyakkendők, bőr- és szövött-keztük, csipkék, szallagok, női-kézimunkák és kézimunka-kellékek stb. a legnagyobb választékban kaphatók.

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a helybeli piacon, Fő-utca 3. szám alatt (azelőtt Mogán-féle üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorkodom a t. vevőimnek a legújabb ízlés szerint berendezett nagy raktáromat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és legelegánsabb tárgyakat női szoknyákban és egész ruhákban, mind a legújabb szabás szerint, divatos angol és francia szövetekből és vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni nagy választékomra női blúzokban, még pedig: selyem-, szövet-, zephyr-, vászon- és hatiszfból a legdivatosabb fazon és a legelegánsabb ízlés szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon előzékeny, szigorúan szerényen mérsékelt árak mellett.

Legalázatosabban kérem, méltóztassék engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel

Momirovits P. N.

148

BUDAI KIRÁLY KESERÜVIZ

elsőrangú hashajtó

Kapható minden fűszerkereskedésben. Rendelőseknek eleget tesz az

Erzsébet-sósfürdő forrása

Budapest - Kelenföld. Telefon 40-84.

Női bajok, aranyér, köszvény.

elházi bántalmak, ált. vérhólyag, méhbetegségek és fülsgos elhízás ellen páratlan hatással bír

otthoni használatra az

ERZSÉBET-SÓ,

mely 1 kg dobozokban kapható drogériákban, gyógyszárakban és nagyobb fűszerkereskedésekben. Vidéki rendeléseknek pontosan elég t tesz az

ERZSÉBET-SÓSÜRDŐ igazgatósága

Budapest - Kelenföld. Telefon 40-84.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi-szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényre, osztrál és reghüleknek, bedorz- és soléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bővástlaskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyével és a Richter cégjegyzőssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K140 és K2-00 ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszereszet. Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-ára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szótküldés.

Csak „Sioulia” névvel ellátott üvegek valódiak.

A Málmás SIKULIA forrásvíz.

A legjobb gyógy- és asztali üdítő víz

A gyomorégést azonnal megszünteti.

Páratlan nyálkaoldó és étvágygerjesztő.

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese,

hólyag-hurutos bántalmaknál fölülműthatalan.

Magyarországi főraktár:

BRÁZAY KÁLMÁN

Budapest, József-körút 37. Telefon 59-40

A sós savanyú vizek királya

2-26

Kapható minden gyógyszerár-, drogérias-fűszerkereskedésben.

3 UJ SZÓ ...
ALTVATER GESSLER BUDAPEST
GESSLER SIEGFRIED
JÁGERNDORF-BUDAPEST
GESSLER FÉLE VALÓDI DANUBIUS MUSTÁR

RÉTHY BELA
GYÓGYSZERESZ
PEMETEFÜZÜKORKA
BÉKÉSCSABÁN
ÁRA 60 fillér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy -féle cukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és hártározottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1. doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

8349. tkv. 1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Lóvy és társa ujvidéki cég végrehajtónak Gutai András temerini lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 89 kor. 70 fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi december hó 1-től járó 6% kamatai, 64 kor. 70 fill perbeli és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 15 kor. 30 fill. és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.c. 144. § a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő a temerini 1533 sz. betétben A. I. 1-2 sorsz. a Gutai András (nős Bodó Juliával) tulajdonául felvett 1035 hr. 532 ö. i. sz. 94 négyszögölnyi, és 1036 hr. sz. 149 négyszögölnyi ház és kertre 864 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül az 1908. évi február hó 1. napjának délutáni 3. órája Temerin község házához tüzetik ki.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becslésnek 10 %-át vagyis 86 k. 40 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezebe letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bírószéknek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Ujvidék 1907. évi november hó 18-án.

Molnár,

kir. törvényszéki bíró.

Meghonosított francia

szőlőfajokból szüretelt és gondosabban mint saját honban kezeit borokból összeállítva, természetes, hogy minősége a drága francia pezsgőkkel egyenértékű.

KAPHATÓ:

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

100% haszon!

Bárhol azonnaljövendelő mezo egyszerű gyártás! melyhez kevés tőke, osokely berendezés de szak- ismeret nem szükségeltetik: könnyen eladható tömeges fogyasztási cikkek minden háztartás számára. Nagyszerű sikor kimutat- ható. Kérje azonnal az ismertető ingyen megküldését. Stebenhrtenti vegyészeti iparmű magyarországi főtelepe, Budapest, I., Orbánhgyi-ut 6/R

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PÁPIRKERESKEDÉSSEN

KAPHATÓ:
URBÁN IGNÁC
könyv- zenemű és
papirkereskedésében
UJVIDÉK.

Csak Szlávnics Dusán
sör-sarnokában
UJVIDÉKEN,
a melyet
Runics Milivoj
vezet,
valódi ősforrási
budweisi-sör
a polgári sörfőzdéből
mérték ki, amely a bírósági szakértő
véleménye szerint a pilseni sörrel
6-10 teljesen megegyező.

Ujonnán nyílt! **Wien** Ujonnán nyílt!
PARK-HOTEL
A déli és államvasut érkezői oldalával szemben.
Közlekedés minden irányba, finom polgári ház
pompás szabad fokvessel, az ujjkor minden kényel-
móval modernül berendezve, villamvilágítás, lift,
központi fűtés, fürdők, olvasó-, reggeli- és chauf-
feurszobák, automobilgarage. Restauráció a ház-
ban. Póldás tisztaság. — **Mérsékelt árak.**
Wieninger Rudolf, tulajdonos.
Telefon: 7493. Wien, IV., Wiedener-Gürtel 18.
2-5

ELADÓ. Keresek

A városhoz közel, egy szőlő telep, 3 szoba, konyha, kamra és padlásból álló házzal eladó.

3 utcai, 2 udvari szoba, egy hosszú livegezett és nyitott folyosó, konyha, mosókonyha, pince és padlásból álló ház forgalmas utcában eladó.

Bővebb felvilágosítás *Széchenyi-utca 32. szám alatt.*

VRANITS és TAUSCH
templomi szerek raktára.
2-3 Ujvidék, Duna-utca 15. szám.

LOKER VILMOS
Szakképzett mű- és látszerész.
UJVIDÉK, FŐ-UTCA 20. SZÁM.
Egyedüli szaküzlet.

Aki a szemét védeni akarja. Aki jól akar látni.
Aki jó szemüveget vagy civikert akar venni: az forduljon
LOKER VILMOS, szakképzett optikus és mechanikushoz
Ujvidék, Fő-utca 20. szám.

Ahol a szemek a legujabb apparátus segítségével szakszerűen megvizsgáltatnak. Csakis a legfinomabb kristály-üveggel ellátott szemüveget szolgáltatok ki.

Jó minőség, olcsó árak.
Villanyos házi csongó berendezés és évi karbantartás, jutányos árak.
Gramophon és lemezek, csakis elsőrendű gyártmányok.

Fillér 4 Fillér
A NAGYMOSÁS!
ha ruha kékítéshez szabadalmazott

URANOS PASZTILLAT használ!

Patyolat fehér lesz a fehérnemű!
Foltot vagy csikot nem csinál!
Artalmatlan, mert savmentes!
Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

URANOS-pasztila csak 4 fillér
és egy mosáshoz elég!

Minden drogériában és jobb fűszertüzletben kapható:
Mintadobozt = 10 drb pasztila = 40 fillér
beküldése ellenében (bélyegeken is) küldenek:

HOCHSINGER TESTVÉREK
vegyészeti gyár, Budapest, VI. kerület.
Ujvidéken: Horváth Károly, Nenadovich Sándor és Ziegler
Ferenc urak.

Nyomatott Károlykötőház Béni könyvnyomdájában Ujvidéken.